

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

16 квітня 2025 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Факультет психології, політології та соціології
Кафедра психології**

*V МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ*

**«ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ
ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»**

16 квітня 2025 року

Одеса – 2025

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Аракелян М.Р.**, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України.

Члени редколегії:

Цільмак О.М. – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Татьянчиков А.О. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Ю.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лісовенко А.Ф. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов В.А. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали представлені в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за їх зміст.

Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір : матеріали V міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 квітня 2025 року) / за заг. ред. проф. Аракеляна М.Р. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 160 с.

Гурін Руслан Сергійович ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	66
Джежик Ольга Володимирівна, Булгару Вікторія Миколаївна РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПЕРЕВАНТАЖЕННЯ У ВИНИКНЕННІ ТА ПОСИЛЕННІ ПРОКРАСТИНАЦІЇ.....	68
Джежик Ольга Володимирівна, Кушнерьова Вікторія Вікторівна ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА САМООЦІНКУ ТА РІВЕНЬ ДОМАГАНЬ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ.....	70
Джежик Ольга Володимирівна ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	72
Дранікова Маргарита Сергіївна ЕФЕКТИВНІСТЬ СІМЕЙНОЇ ТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ДИТЯЧО- БАТЬКІВСЬКИМИ КОНФЛІКТАМИ У ПІДЛІТКІВ.....	75
Дяченко Анна Сергіївна ОБРАЗ «Я» ТА СТІЙКІСТЬ ДО СТРЕСУ ОСОБИСТОСТІ.....	79
Ковальова Анастасія Павлівна ВПЛИВ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЇ.....	82
Король Олег Олегович, Кернас Андрій В'ячеславович ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ПТСР У ВІЙСЬКОВИХ.....	86
Король Катерина Миколаївна РОЛЬ ЦИФРОВОГО ДЕТОКСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	89
Крижанівська Катерина Андріївна ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ПІДЛІТКІВ СХИЛЬНИХ ДО ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	92
Марущак Анастасія Петрівна ВПЛИВ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА СОЦІАЛЬНУ АДАПТАЦІЮ.....	95
Марценіцена Маргарита Юріївна, Чачко Світлана Леонідівна МОТИВАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ХАРАКТЕРУ	97

Марущак Анастасія Петрівна
здобувачка 4 курсу факультету психології, політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент Тат'янчиков А.О.

ВПЛИВ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА СОЦІАЛЬНУ АДАПТАЦІЮ

Актуальність дослідження. Період здобуття вищої освіти є одним з найголовніших етапів нашого життя. У сучасних умовах навчання здобувачі вищої освіти часто стикаються з різними викликами, такими як високий рівень навчального навантаження, невизначеність майбутнього, поєднання навчання з роботою або сімейними обов'язками, швидка зміна наукової інформації тощо. Усе це спричиняє стрес та безпосередньо впливає на психоемоційний стан студентів. Психоемоційна напруга, хронічний стрес і тривожність можуть суттєво ускладнювати процес соціальної адаптації, знижуючи здатність до ефективної комунікації, саморегуляції та інтеграції в студентське середовище. Тому вивчення взаємозв'язку між психоемоційним станом та соціальною адаптацією здобувачів вищої освіти є надзвичайно актуальним і має практичну цінність для психологів, педагогів і керівників освітніх закладів.

Мета дослідження: вивчення впливу психоемоційного стану здобувачів вищої освіти на соціальну адаптацію та доведення взаємозв'язку між психоемоційним станом та соціальною адаптацією.

Психоемоційний стан – це періодичні зміни в емоційному стані особи, що мають зв'язок з реакцією на зовнішні впливи (ситуації, явища та об'єкти нашої дійсності, дії оточуючих тощо). Таким чином, емоції є причиною виникнення того або іншого психоемоційного стану [1]. До психоемоційних станів відносять: настрій (загальний емоційний стан людини), афект (раптовий, нетривалий та інтенсивний емоційний сплеск), стрес (як процес адаптації), дистрес (тривала психоемоційна напруга та втрата успішної адаптації), фрустрація (розчарування від недосяжності бажаного) [3].

Успішна соціальна адаптація до умов навчального закладу та середовища визначається наступним ознаками: прийняття норм та цінностей середовища, у якому перебуває здобувач, розуміння власної відповідальності, адекватний рівень самооцінки, позитивне ставлення як до себе, так і до інших людей, вияв поваги до чужих думок, відчуття емоційного комфорту під час перебування у соціумі [2,5].

Задля дослідження впливу психоемоційного стану здобувачів вищої освіти на соціальну адаптацію нами було проведено тестування, участь у якому взяли 45 осіб, що є здобувачами вищої освіти. Серед них 27 жінок та 18 чоловіків віком від 17 до 35 років.

Тестування проводилося за допомогою методики «Самооцінка психічних станів» (за Г. Айзенком) та методики дослідження соціальної адаптованості [4].

Згідно з результатами тестування за методикою «Самооцінка психічних станів» (за Г. Айзенком), низькі показники за шкалою тривожності мають 9

респондентів (20%); середній рівень тривожності є характерним для 26 учасників (57,8%); 10 респондентів (22,2%) мають високий рівень тривожності. За шкалою фрустрації низькі бали набрали 14 здобувачів (31,1%); середні показники мають 22 респондента (48,9%); високі показники наявні у 9 учасників (20%). За шкалою агресивності 12 здобувачів (26,7%) мають низький рівень; середні показники агресивності характерні для 24 учасників (53,3%); 9 опитуваних (20%) мають високий рівень агресивності. За шкалою ригідності низькі показники притаманні 5 респондентам (11,1%); 34 здобувачам (75,6%) характерний середній рівень ригідності; високі результати за цією шкалою мають 6 осіб (13,3%).

Відповідно до даних, отриманих у результаті дослідження соціальної адаптації за допомогою методики дослідження соціальної адаптованості, дуже низький рівень адаптованості притаманний 3 учасникам (6,7%) тестування; низькі показники характерні для 22 осіб (48,9%); середній рівень соціальної адаптованості мають 17 здобувачів (37,8%); високу соціальну адаптованість має лише 3 особи (6,7%).

Щоб дослідити взаємозв'язок між психоемоційним станом і соціальною адаптацією, на основі отриманих результатів тестування за обома методиками нами було проведено кореляційний аналіз за допомогою коефіцієнта лінійної кореляції Пірсона.

У результаті кореляційного аналізу виявилось, що високий значущий кореляційний зв'язок на рівні $P \leq 0,01$ наявний між показниками фрустрації та тривожності ($r=0,723$), ригідності та тривожності ($r=0,568$), ригідності та фрустрації ($r=0,470$), що означає, що ці психоемоційні стани можуть впливати один на одне та погіршувати один одного. Водночас із цим показник шкали агресивності не має значущого кореляційного зв'язку з показниками тривожності ($r=0,235$), фрустрації ($r=0,030$) та ригідності ($r=0,198$), що доводить те, що інші психоемоційні стани ніяк не впливають на рівень агресивності особи, так само, як і рівень тривожності, фрустрації та ригідності не залежить від рівня агресивності.

Для показника соціальної адаптованості високий рівень значущості кореляційного зв'язку ($P \leq 0,01$) присутній між тривожністю ($r=0,818$), фрустрацією ($r=0,667$) та ригідністю ($r=0,517$). Між соціальною адаптованістю та агресивністю значущий взаємозв'язок відсутній ($r=0,198$). Такі результати означають те, що такі психоемоційні стани, як тривожність, фрустрація та ригідність значно впливають на процеси соціальної адаптації здобувачів вищої освіти, і у разі високих показників за шкалами тривожності, фрустрації та ригідності відповідно будуть спостерігатися високі показники соціальної дезадаптації.

Отже, згідно із проведеним дослідженням серед здобувачів вищої освіти, найбільш значущими факторами, що впливають на їхню соціальну адаптацію, виявилися тривожність, фрустрація та ригідність, у той час як агресивність не впливає як і на інші досліджувані психоемоційні стани, так і на соціальну адаптацію.

Список використаних джерел

1. Гаврилькевич В., Фірстова О. Емоційні стани особистості: теоретичне дослідження феномену. *Психологічні травелоги: науковий журнал*. 2023. № 2. С. 41-50.
2. Гресько І. М., Бацилєва О. В. Соціально-психологічна адаптація особистості в сучасному освітньому просторі. *Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (21 квітня 2021 року); за заг. ред. Р.А. Калениченка І.О. Петухової*. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2021. С. 684 (с. 72-76).
3. Колотуша А. Є., Коваль Г. Ш. Сучасні підходи щодо вивчення емоційних станів в екстремальних умовах. *Матеріали до 79-ї звітної студентської наукової конференції. Секція «Факультету психології та соціальної роботи». Підсекція «Соціальна робота», Підсекція «Диференціальна і спеціальна психологія», Підсекція «Практичної та клінічної психології», Підсекція «Соціальна психологія», Підсекція «Педагогічні науки» 24–28 квітня 2023 р.* Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2023. С. 329-335.
4. Лемак М. В., Петрище В. Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики. 2-ге вид. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2011. 615 с.
5. Новікова Ж. М. Психологічна адаптація та преадаптація студентів першокурсників в умовах нестабільного світу. *«Молодий вчений»*, 2018. № 2 (54). С. 80-84.

Ключові слова: психоемоційний стан, соціальна адаптація, тривожність, фрустрація, ригідність, агресивність, здобувачі вищої освіти.

Key words: psycho-emotional state, social adaptation, anxiety, frustration, rigidity, aggressiveness, higher education students.

Марценіцена Маргарита Юріївна

здобувачка 4 курсу факультету психології, політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»,

Чачко Світлана Леонідівна

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології
Національний університет «Одеська юридична академія»,

МОТИВАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ХАРАКТЕРУ

Нещодавні дослідження підтверджують, що індивідуальні психологічні особливості – темперамент і риси характеру – мають істотний вплив на стратегічні установки мотивації, такі як внутрішня/зовнішня мотивація, мотивація досягнення чи уникнення невдач[3]. Більше того, сучасний напрям